

1

MARIJANIN SVET

Pošto mi muškarci ne možemo odoleti iskušenjima, nije li to razlog što žene na to ni ne pomišljaju zato što je njihovo celokupno obrazovanje oprez i upozorenje na naše namere? Zar ih njihove bake ne nauče jednom jednostavnom pravilu? Na muškarcu je da pita, na ženi je da odbije.

SEMJUEL RIČARDSON, *Klarisa*, 1748.
(*inspirisano Portugalskim pismima*)

Muškarci koji su u stanju da rasuđuju o svojim izborima pre treba da se vežu za kaluđerice nego za druge žene. Kaluđerice ništa ne sprečava da neprestano razmišljaju o svojoj strasti, ne odvlači im pažnju hiljadu stvari koje obuzimaju svet.

MARIJANA ALKOFORADO, *Pismo V*

MNOGO PRE NEGO ŠTO JE ENGLJESKA IZGRADILA SVOJU imperiju na moru, Portugalija je vladala morima, zbog čega su postali jedan od najmoćnijih naroda zapadne hemisfere.

Tokom petnaestog i šesnaestog veka, Portugalija je vladala svetskom trgovinom. U Njena vladavina bila proširena na Indiju, Afriku, Aziju i Južnu Ameriku. Roba je navirala u Portugaliju iz dalekih, nepristupačnih zemalja. Portugalci su pisali pisma na mirišljavom papiru umočenom u šafran. Držalje su umakali u mastilo nađeno u dalekim kineskim provincijama, a na njihovim vrhovima su se nalazila pera iščupana iz repova egzotičnih azijskih ptica. Persijski ćilimi kupljeni južnoameričkom svilom visili su na portugalskim zidovima. Zlato je dolazilo iz Azije i Afrike. Portugalci su sagradili Makao i oplovili južnoafrički Rt dobre nade pre Kristifora Kolumba.

Portugalija je prva započela trgovinu sa Japanom. Portugalci su vladali Turcima, Arapima, Mavrima, a na svom vrhuncu, Portugalsko carstvo bilo je čak moćnije od Rimskog⁴.

Međutim, početkom sedamnaestog veka, Portugalija je počela da ide silaznom putanjom. Španija je, prelaskom granice, uzurpirala portugalsku krunu i nametnula svoju vladavinu. Šezdeset godina uvredljive vladavine pretvorila je ove nekada ponosne ljude u gomilu haotičnih jedinki koje su izgubile osećaj svrhe. Opšte siromaštvo pogodilo je stanovništvo. Ne poštujući zakon, bande monaha preplavljivale su gradske ulice u sumrak da bi izvršavala ubistva koja su prolazila nekažnjeno.⁵ Drumski pljačkaši su vladali po po selima zbog čega putovanje nije bilo bezbedno. Muškarci su se šetkali sa nekoliko mačeva uza se. Pištolji, bodeži i nedozvoljeni noževi sa dijamantskim vrhovima nošeni su koliko zbog hvalisanja toliko i zbog zaštite. Borbe bikova bile su omiljena zabava za narod. Razuzdanost je bila rasprostranjena. Nezakonita deca bila su toliko česta među klerom da nije bilo neobično da sveštenici traže od vladinih zvaničnika da im smeste negde si-nove ili da ih ožene svojim kćerima. Muškarci su traćili vreme igrajući karte, igre s kockicama, boćanje, šah, dame i igre sa loptom. Hidalgosi, drugo ime za plemstvo, svađali su se među sobom zbog unapređenja koja ništa nisu značila. Nekoliko plemića koji su sačuvali malo ponosa bili su gurnuti u stranu zbog napadnih skorojevića.

Nezadovoljstvo je dostiglo vrhunac onoga dana kada je Španija, neprekidno u ratu sa ostatkom Evrope, počela da šalje mlade portugalske plemiće da ginu u španskim ratovima. Nasilan gubitak života, u sprezi sa iznenadnim povećanjem

španskih poreza, konačno je primorao hidalgose na delovanje. Jednog subotnjeg jutra, kraljevska kuća Bragance otpočela je rat za nezavisnost koji će trajati dvadeset osam godina.⁶

Nekoliko meseci ranije, 22. aprila, bez mnogo buke, krstili su Marijanu Alkoforado u prelepoj beloј kapeli Santa Marija, koja se nalazila na nekoliko koraka od doma njenih roditelja. Krštenja su se obično obavljala brzo nakon rođenja deteta zbog visoke smrtnosti kod dece i sa sigurnošću možemo da tvrdimo da je Marijana rođena nedelju dana pre te ceremonije.

Kapela Santa Marija pripadala je živopisnom gradiću Beža, koji se nalazi u donjem Alentežu, najjužnijoj portugalskoј pokrajini.⁷ Kao važan poljoprivredni centar koji se prevashodno razvio na trgovini pšenicom i maslinovim uljem, Beža je brojala 3000 stanovnika, dvadeset šest crkava i sedam religijskih institucija. Sagrađen na brdu, okružen maslinjacima, grad je gledao na prostranu i pustu ravnicu. Mali crveni mlinovi koji su mogli da samelju nebrojena pšenična polja ukrašavali su taj inače pusti vidik. Zbog blizine španske granice, Beža je bila savršen garnizonski grad i Marijana je odrasla okružena strancima.

Marijana je bila druga od pet kćerki i tri sina rođenih iz braka Franciska da Košte Alkoforada i Leonore Mendeš. Franciskovom prvorodenom detetu kćerki Ani bilo je predodređeno da se uda, dok je trebalo da Marijana i njene sestre odu u samostan. Anina sudbina bila je neizvesnija od Marijanine.

Jednom u braku, prema Ani će se muž ponašati nimalo bolje nego prema robu.⁸

Portugalski katolicizam, mešavina zaostalih muslimanskih običaja, paganskih verovanja i religijske predanosti predstavljala je savršenu arenu za podjarmljivanje žena. Supruge su namerno ostavljali da budu nepismene. Nosile su katoličku verziju feredže u obliku vela, koji im je padao preko lica. Jele su na podu, sedeći na prostirkama od plute, dok su muškarci sedeli za stolom. Muškarci su stavljali zasune na prozore i vrata svojih domova. Ženama je bilo zabranjeno da šetaju ulicom osim u pratnji svojih muževa ili nekog od članova porodice ili slugu.

Muškarci su sa prezirom gledali na žene koje su išle same i uštinuli bi list ili ruku bilo koje žene koja bi sama išla, često ostavljajući žestoke modrice na nesrećnoj žrtvi. To je bilo toliko učestalo da su Španci taj gest prozvali *Portugalskom ljubaznošću*.⁹ Kraljevski edikti su dalje tražili kontrolu nad ženama. Žene kojima je prećeno zatvorom ili deportovanjem obijale bi crkvene pragove.¹⁰

Tim zakonima je neuspešno pokušalo da se zauzda ponašanje muškaraca i žena, proisteklo iz portugalske strasti za ljubavlju. Ljubav je bila u epicentru života u Portugaliji sedamnaestog veka. Seljanke su vezle reč *amor* (ljubav) na svojim kesama sa novcem, a žene su, bez obzira na socijalni položaj, bračno stanje, mesto i doba dana, pomno gledale u muškarca koji im se sviđa ne bi li mu dale do znanja da bez oklevanja može da se izjasni. Hroničar tog doba gospodica De Rataci u svojoj knjizi *Le Portugal à vol d'oiseau* (*Portugalija iz ptičje perspektive*) zapaža da je ljubav imala tako važnu ulogu

u svakodnevnom životu da je bilo malo prostora za bilo šta drugo. Svi razgovori su se vrteli oko ljubavi. Muškarci, bilo stari, mladi, ružni, lepi, neuki, obrazovani, civili ili vojnici pričali su samo o svojim ljubavnim poduhvatima. Pošto su im Španci oduzeli političku i administrativnu moć, Portugalci su se bavili pevanjem serenada pod balkonima svojih voljenih.

Zaključane žene pronalazile su načine da nađu ljubavnike. Muškarci su koristili ljubav da bi se odavali tučama, puškaranju i žučnim raspravama. Čast i ponos su pojačavali ljubomorno ponašanje. Protivzakoniti dvoboji su pozdravljani kao činovi hrabrosti, a smrt zbog ljubavi smatrana je najotmenijim delom.

Ni kaluđerice nije zaobišlo to ludilo. Toliko se muškaraca zaljubljivalo u kaluđerice da su postale poznate kao *freiráticos* (kaluđerice ljubavnice). Te duhovne i platonske veze smatrale su najvišim i najvrednijim oblikom ljubavi. Muškarci nisu videli ironiju u tome što svojim suprugama nisu dali da se obrazuju i držali ih zatvorene, dok su, istovremeno, jurili za učenim kaluđericama nad kojima nisu imali nikakvu moć. Iako su samostani služili kao utočišta za žene koje su želele da se sklone od ratnog ludila, novac je bio najjači podsticaj da ljudi šalju svoje kćerke u samostane. Franciskova odluka da uda svoju najstariju kćerku Anu i otpremi Marijanu i njene sestre u samostan, bila je na prvom mestu zato da bi zaštitio svoja teško stečena sredstva.

Marijanin otac došao je sa severa Portugaliije, iza planina koje dele zemlju, gde je klima bila oštra i surova. Porodica Alkoforado pripadala je osiromašenom plemstvu i ambicija je gurala Franciska južno do toplijeg, pitomijeg Alenteža, u

potraži za mogućnostima. Imajući malo toga da ponudi, osim svog imena, Francisko se oženio kćerkom bogatog trgovca. Malo toga se zna o Marijaninoj majci, ali sudeći po njenom testamentu, brak Leonore Mendeš i Franciska bio je za uzor. Sačuvala je najveći deo svog bogatstva i bila je u mogućnosti da zavešta imovinu svojoj deci. Kao pronicljivi trgovac, Francisko je uspeo i u doba kada je Marijani bilo osam godina, postao je uticajan čovek povezan sa kraljem i visokim zvaničnicima. Pored toga što je bio izabrani gradski većnik, upravnik suda, pomoćnik sudije i sakupljač poreza, Francisko je takođe bio odgovoran za prevoz pšenice i proizvodnju brašna. Upravljaio je stočnom farmom, nedavno je proizveden u sudiju i na njegov veliki ponos, odlikovan je lentom viteza Hristovog reda¹¹.

Francisko je imao sina pre braka, ali to nije narušavalo njegov ugled. Francisko je ubacio tog sina, Žozea, u sveštenstvo, a veza među njima je sigurno bila jaka, pošto je Žoze krstio poslednje od osmoro Franciskove zakonite dece.

Da bi sprečio da mu se zemlja rasparča nakon njegove smrti, Francisko je udao Anu, svoje najstarije dete, i zaveštao celokupnu imovinu prvorodenom zakonitom nasledniku Baltazaru, koji je rođen pet godina posle Marijane. Preostale kćerke smestio je u samostan, a mlađe sinove je odredio za sveštenučku ili vojnu službu. Ove mere predostrožnosti bile su uobičajene da zemlju ne bi rasparčali potomci međutim, Francisko je toliko žarko želeo da zaštiti porodično ime da je dodao čudne klauzule u svoj testament od 30. septembra 1660. Po njima bi naslednik izgubio svoja nasledena prava ako se ne bude pridržavao odredbi testamenta.

- Naslednik je bio odgovoran za povećanje imanja za trećinu njegove trećine.
- Ako naslednik na kraju bude žena, njen muž je obavezan da zadrži i nosi prezime Alkoforado.
- Ako bilo koji naslednik počini verbalni delikt (uvreda na račun Boga, kralja ili časti) ili bilo koji zločin koji bi uključio kao posledicu zaplenu dobara, nasledstvo će biti retroaktivno povučeno, dva sata pre počinjenog zločina.
- Kaluđerice i sveštenici ne mogu da budu naslednici, osim ako nema nijednog od živih svetovnih naslednika.

Njegova poslednja želja bila je da bude položen u zemlju, obučen u odeću i oklop Vitezova Hristovog reda, sa crvenom kapom na glavi, mačevima na bedrima i čizmama sa visokim vezivanjem i mamuzama.

Francisko je učinio sve da osigura da ga ime Alkoforado nadživi. U svako svoje dete usadio je duboki osećaj ponosa. Obrazovanje i društveni položaj bili su mu veoma važni i preduzeo je neuobičajene korake da se postara za obrazovanje svih svojih sinova i kćerki. U kući je držao knjige. U njegove prijatelj spadao je i portugalski ambasador u Francuskoj. Kao veliki patriota, Francisko je nastojao da njegovi sinovi postanu vešti konjanici, spremni da brane svoju zemlju.

Odgajana u duhu politike i patriotizma, Marijana je provodila vreme u kući u gradu i na očevom ogromnom seoskom imanju. Veliki otvoreni prostori koji sežu u beskonačnost obeležavali su njene dane. Deca su bila prepuštena sama sebi i ona i njena braća i sestre trčali su pored velikog broja sluga koje su naseljavale domaćinstva, jureći oko ogromnih silosa u

kojima je čuvana pšenica koju je njen otac gajio. Franciskova stočna farma bila je veoma unosna. Konji su bili retkost u Portugaliji pošto su mazge bile omiljeno prevozno sredstvo i Marijanin otac je imao koristi od velikih kraljevih isplata za čuvanje konja između vojnih poduhvata.

Iz nepoznatog razloga, vreme koje je Marijana provela sa porodicom najednom je prekinuto kada je napunila deset godina, pošto ju je tada otac smestio u samostan pre zakonske starosti. Papska bula, koja je odbacivala starosnu granicu, morala je da se traži u slučajevima kada su devojčice stupale u samostan pre dvanaeste godine, ali pošto je počinjao rat svi odnosi sa Rimom bili su narušeni po zahtevu Španije, zbog čega je bilo nemoguće nabaviti papire. Odluka je stoga pala na igumaniju. Stara i mudra majka Marija de Mendonka sigurno je shvatala prednosti primanja Alkoforadove kćerke i znala je da ne sme da ispusti ovakvu priliku. Marijana još nije bila napunila jedanaest godina kada je zvanično otpočeo njen samostanski život.

Francisko je izabrao najbolju i najprestižniju versku ustanovu u gradu. Iznad uskih, grubo kaldrmisanih ulica Beže, odmah uz gradski zamak, stajao je samostan *Nossa Senhora de Conceição*, verovatno najbolji u Portugaliji¹². Osnovali su ga 1467. don Fernando i dona Beatriša, roditelji kralja don Manuela. Samostan je dobijao kraljevske i privatne donacije, zbog čega je postao jedna od najbogatijih ustanova te vrste.

Samostan Konseisao bio je sagrađen na najjužnijem delu grada, jednu ulicu dalje od Alkoforadovog domaćinstva. Neverovatno složeni kameni friz okruživao je bele zidove samostana, pojačavajući lepotu i sofisticiranu jednostavnost

arhitekture. Unutra su ručno bojena nežnoplava i bela cigla oivičavale prelepo nijansirane prozore, što je predstavljalo uticaj mavarske najezde. Kanonička kuća gde su kaluđerice dolazile da razgovaraju, uskoro je trebalo da bude obnovljena, a kapele su pružale utočište pozlaćenim oltarima i kitnjasto izrezbarenim klupama. Zidovi i tavanice bili su ukrašeni arabeskama i freskama zadivljujuće elegantnim i sofisticiranim na kojima se mogao videti arapski uticaj.

Marijanin ugovor je potpisan u ponedeljak, 2. januara 1651. Dame i uticajna gospoda uvek su putovali sa mnogo slugu i činovnika, tako da je Marijana najverovatnije došla do samostana na ledima magarca. Drugi magarac je prenosio vreću zlatnika kojima je trebalo platiti Marijanino pristupanje samostanu, a treći je verovatno bio natovaren malim drvenim kovčegom u kojem se nalazilo ono malo njenih svetovnih stvari. Njen otac, nesumnjivo obučen u svoju sudsku haljinu, predvodio je povorku. Njena porodična kuća je gledala na jedan od zidova samostana i trebalo je samo da zađete za ugao da biste došli do sto stepenika koji su vodili do impresivne kapije samostana. Premda mlada, verovatno je osetila značaj ovog događaja. Od tog dana pa nadalje, ona je za sobom ostavila spoljni svet i dokle god bude živa nikada neće izaći izvan samostanskih zidina.

Dokumenti koji opisuju taj događaj nagoveštavaju da se Marijanin otac dugo pogađao za dobro svoje kćerke. Franciskovi uslovi bili su da Marijana zadrži svoje ime uprkos običaju promene imena i da će se samostan odreći svih prava na njeno nasleđstvo. Zauzvrat, Marijanin otac im je predao trista hiljada reala. Šezdeset dva i po zlatna novčića su brzo

prebrojana, prebrisana i sklonjena na sigurno u samostanski trezor. To je bilo otprilike kao trinaest hiljada američkih dolara, što je predstavljalo pozamašnu svotu za to vreme. Dodatni iznos biće plaćen kada se Marijana bude zavetovala sa šesnaest godina, a Francisko se složio da njegovo imanje svakog avgusta isporučuje samostanu po jedno bure sa pšenicom za narednih sto pedeset godina.

Marijanin otac je zahtevao da se za njegovu kćerku sagradi posebno boravište. Kaluđerice su ih zvale *sua casas* (njihove kuće), a to su bile odvojene građevine napravljene da bi se kaluđerice iz imućnih porodica odvojile od onih manje srećnih. Ove kuće koje su po pravilniku samostana bile najstrože zabranjene, ipak su sagrađene. Marijanina kuća imala je dve sobe sa prozorima – u jednoj je spavala, u drugoj je živela. Kuće su ponekad imale dvojna vrata, ali bi bile zidane tako da je igumanija mogla noću da ih zaključa. Francisko je takođe dao svoj doprinos izgradnji novih kuća za prenaseljen samostan i kako i ostale njegove kćerke budu pristupale verskom životu, on će sagraditi još kuća.

Ovaj samostan se sa novčane strane oslanjao na podršku vlasti, državne penzije, crkvene priloge i kaluđersku spremu, a Marijanin moćni doprinos bio je dobro primljen. Njen novac će biti uložen i profit od njega postaće Marijanina renta i odlaziće na održavanje samostana.

Kriterijum za pristup samostanu Konseisao bio je da devojka mora da bude iz dobre i časne porodice. Ne sme bolovati od neke zarazne bolesti, mora biti spremna na verski rad, mora biti smela i mora imati najmanje dvanaest godina. Marijana će u aprilu napuniti jedanaest.

Zakon je nalagao da Marijana mora biti prisutna prilikom potpisivanja ugovora. Prinuđena da sačeka u predsoblju dok joj je otac pregovarao, pozvana je pred svedoke na kraju sastanka. Isti zakon takođe je nalagao da joj se statut samostana pročita naglas, čime bi bili sigurni da je pristupila verskom životu po sopstvenoj slobodnoj volji.

- Kaluđerica mora da učestvuje u svim horskim dužnostima i u izvršenju verskih obreda. Ako kaluđerica izbegava verske dužnosti, moraće javno u trpezariji da izjavi da je pogrešila. Drugi prekršaj će povlačiti sledovanje hleba i vode. A treći će iziskivati telesnu kaznu. Ako ove mere se ne pokažu delotvornim, veo će joj biti oduzet, a kaluđerica prestupnica neće smeti da pride oltaru (onemogućena da produbljuje svoju veru u Božjoj kući), primaćoj sobi (onemogućena da vidi posetioce), službene ulaze (čime bi kaluđerici bio zabranjen jedini fizički kontakt koji bi mogla da ima sa spoljnim svetom) ili kuhinji (gde su im davali odlomljene delove izvrsnih kolača), sve dok ne promeni svoje ponašanje.
- Tišina ne sme biti narušena od prvog poziva na spavanje do prvog poziva na ustajanje i najveće napore treba uložiti da bi se i tokom dana održala tišina.
- Kaluđerice se moraju uzdržavati od ličnog prijateljstva i/ili međusobnog kontakta, inače će izgubiti svoje pravo glasa na dve godine. (Glavne odluke u vezi sa zajednicom donosile su se glasanjem, od izbora igumanije, koja je birana na svake tri godine, do dodatnih praznika, i glasačka prava su smatrali veoma važnim.) Ako ovi koraci ne spreče

kaluđerice prestupnice, sva naredna prekoračenja će ih staviti u popravni dom na četiri meseca.

- Igumanija koja je zgrešila što je oprostila ovakve prekršaje biće suspendovana sa svojih nastojničkih dužnosti na tri meseca, biće joj zabranjeno da piše pisma, prima posete ili da se uključi u druženja koja podrazumevaju duge razgovore, pisanje, slanje i primanje poklona.
- Verske haljine moraju biti skromne. Ne smeju se vući po podu ili služiti da se prikriju cipele sa visokim potpeticama, pune ili široke suknje ili haljine kako je često bio slučaj. Kaluđerica čiji izgled bude nepropisan ili neskroman neće smeti da pristupi primaćoj sobi.
- Ako kaluđerica napusti kloster biće ekskomunicirana. Ekskomunikacija može biti odbačena javnim glasanjem zajednice i samo ako je kaluđerica u stanju da dokaže da nije razgovarala ni sa kim dok je bila izvan zidina samostana.
- Ako su kaluđericu uhvatili nasamo sa muškarcem, unutar ili izvan samostana, čak iako je muškarac crkveni zvaničnik, kaluđerica bi bila osuđena na deset godina u samici i bila bi utamničena u podzemnom zatvoru punom pacova smeštenom na samostanskom imanju i zauvek bi joj bilo zabranjeno pohađanje verskih događanja, pristupanje kapiji samostana ili službenim ulazima.

Da li se Marijana složila sa pravilnikom samostana nije bilo bitno. U stvarnosti, Marijana, dete, nije imala šta da kaže. Njene oči su bile uporno prikovane za pod; jednostavno klimnuvši glavom u znak pristanka, Marijana nije pokazala

osećanja. Suočena sa brojnim nedaćama, portugalska aristokratija nikada to nije činila.¹³

Marijana je uskoro otkrila da život u Konseisau, uprkos očiglednoj surovosti, ima drugačija pravila od onih koje su joj naglas pročitali. Za razliku od svoje sestre koja je trebalo da se uda za čoveka dvostruko starijeg od sebe, ovde u Konseisau Marijana će biti gospodarica svoje sudbine. Druge kaluđerice će je naučiti da čita i piše. U vremenima oskudice biće među poslednjima koji bi ostali gladni, a njen verski položaj će joj zajamčiti pravo da priča sa muškarcima kao sa sebi jednakima.

Marijana je pripadala franjevačkom redu Svete Klare – Sestre Klarise, osnovanom 1212. Klara je bila svetica čiji je svetački ugled potaknuo Svetog Franju Asiškog da je pozove da se zajedno sa njim zavetuje na siromaštvo oponašajući Hrista. Pošto ju je Sveti Franja ohrabrio, Klara je osnovala žensku granu njegovog reda i izašla na ulice, slobodno čineći dobra dela. Tokom četiri godine, njena misija je postala toliko moćna da je papa, u strahu od stanovišta koju su ona i njen red zagovarali, primorao red Svete Klare da ode u klostere. Tokom narednih vekova, kaluđerice su bile obavezne da prekrše svoje zavete na siromaštvo i prihvate zemlju i posede.

Naredne strašne ekonomske teškoće polako su izmenile Klarinu početnu nameru i kaluđerice su najzad otvorile vrata dobročiniteljima koji bi im mogli obezbediti ono što je neophodno za život. Zauzvrat, dobročinitelji su očekivali da se

zabave i verske odaje postale su dostupne muškarcima i noću i danju. Muškarci su snabdevali kaluđerice novcem, namirnicama i uslugama u zamenu za vreme provedeno u njihovom društvu. Kaluđerice su postale virtuozni muzičari, vešte u politici, nauci i umetnosti, obezbeđujući muškarcima utešno sklonište od ćudljivog života. Tokom vremena, zaštićene svojim uticajnim pokroviteljima kaluđerice su pretvorile svoje klostere u moćne institucije.

Nemoral je svoj vrhunac dostigao sredinom šesnaestog veka, a jedna španska kaluđerica, Sveta Tereza Avilska, zaprepašćena grubim materijalizmom i nedostatkom duhovnih vrednosti koje je zatekla u samostanima, propovedala je sveobuhvatnu versku reformu.¹⁴ U trenutku kada je Marijana došla da živi u Konseisao, novi moralni zakon Svete Tereze vladao je u evropskim samostanima. Portugalske kaluđerice su, pak, ignorisale misiju Svete Tereze, pošto je Španija, najmoćnija katolička sila hrišćanstva, primorala Rim da obustavi sve diplomatske veze sa Portugalijom. Bez biskupa koji bi sprovodio verske zakone, igumanije su slobodno upravljale verskim poslovima i portugalski samostani su procvetali pod vođstvom učenih žena.

Lepota i sadržajnost pozdravljale su posetioce kada bi kročili u samostan Konseisao. Opisan kao raj mirisnog cveća, grad je bio tako smešten da je bilo nemoguće imati voćnjake ili gajiti povrće, ali takode nije bilo ni ograda. Umesto toga, prostrane terase i balkoni dozvoljavali su kaluđericama da vide izvan visokih zidina široke i prelepe ravnice Alenteža. Samostan je imao nekoliko vrsta drveća koja su radala slatke narandže, bademe i masline. Raskošni bunar iz kojeg su kaluđerice tokom dana izvlačile vodu za piće, krasio je unutrašnje

dvorište okruženo kamenim lukovima, mermernim klupama i izvajanim bazenima.

Veći deo hrane dolazio im je sa farmi i mlekaru koje je samostan posedovao i kojima je upravljao. Ostatak namirnica, poput soli i šećera, kupovali su na pijacama ili na veliko. Za namirnice su se cenjkale i nabavljale ih putem molbi koje su išle pravo do kralja. Pošto su kaluđerice bile visoko poštovane, pregovarale su o najpovoljnijim cenama sa lokalnim trgovcima, a ponekad i sa inostranim. Tkanine, igle i konac dolazili su iz Francuske ili Engleske. Kaluđerice su nabavljale tkaninu iz najboljih modnih salona u Evropi.

Grad u gradu, Marijanin samostan imao je dvesta pedeset kaluđerica, trideset osam novih iskušenica i osamnaest učenica, a Marijana je bila jedna od njih. Odbačenim plemkinjama i siromašnim ženama pružano je utočište. Sto četrdeset devet slugu i sobarica ispunjavalo je svaku potrebu kaluđerica. Sveštenici su živeli na imanju. Kaluđerice su upošljavale glavne islednike, sudiju i činovnika. Samostan je vodio sopstvenu apoteku, zapošljavao lekara, hirurga i čoveka koji je bio zadužen za puštanje krvi, popularni postupak u lečenju mnogih bolesti. Bili su tu i kućepazitelj, dva kapelana, voskar, sapundžija, dva glasnika i mazgar. Postojao je deo koji je služio za ubijanje životinja i drugi za pripremanje mesa. Drvodjelje, zidari, pastiri (posedovali su četrsto ovaca), osamdeset sedam najamnih radnika, jedan sluga zadužen za vinski podrum, monasi i zaposleni hodočasnici, svi oni bili su deo od sedamsto šest stanovnika samostana.

Majka Marija de Mendonka, igumanija koja je pregovarala o Marijaninoj devojačkoj spremi, lično se starala o Marijani.

Pod njenom nežnom brigom i stručnim vodstvom kaluderica, Marijana je postala vešta u latinskom, španskom, francuskom¹⁵, matematici, muzici, istoriji, geografiji i nauci. Samostan je posedovao pedeset jednu knjigu, impresivna brojka za to vreme. Između časova i verskih obreda, Marijana je vodila svetovan život. Sluge su odgovarale na sve njene potrebe, opšteći sa spoljnim svetom, prenoseći pisma, skupljajući novosti i namirnice. Za Marijanu koja je bila bogata i kćerka jednog od najuticajnijih stanovnika Beže, pravilnik samostana se više ili manje primenjivao.

Mlade iskušenicice naučile su veštinu služenja čaja i kako da prave ukusne kolače po kojima se portugalski samostani bili toliko poznati. Konseisao je bio na glasu kao najbolji u Portugaliji. Marijanu su verovatno naučili da svira žičani ili duvački instrument, a čak možda i kako da pleše.

Marijana je rasla među obrazovanim i često prelepim ženama koje su bile umetnici i stručnjaci u zabavljanju muškaraca. Portugalske aristokrate, bogati trgovci i studenti univerziteta provodili su najveći deo slobodnog vremena u njihovom društvu. Problemi su nastali kada su te *freiráticos* pokazale da više strasti nego razuma. Samostani su se borili da održe osetljivu ravnotežu između ohrabrivanja mogućih dobročinitelja dok su istovremeno obeshrabrivale muškarce u želji za fizičkom formom ljubavi.

Dve godine nakon što je Marijana stupila u samostan, kralj koji je bio zabrinut zbog sve učestalijih slučajeva da se muškarci zaljubljuju u kaluderice, doneo je edikt:

Kazne već na snazi, koje se tiču zloupotrebe što su mnoge osobe počinile čestim i prilježnim posetama kapijama izvesnih samostana, sve osobe za koje se dokaže da su česti posetioци samostana biće kažnjeni sa po dva meseca zatvora i neće biti pušteni ako odmah potom ne plate osamdeset hiljada reala (dve hiljade američkih dolara) što će biti iskorišćeno za pokrivanje ratnih troškova.

(Kralj Žoao VI, 1653)

Međutim, ovaj je zakon, kao i drugi, slični, imao slabo dejstvo.

Godine su prolazile. U šesnaestoj, Marijanina kosa bila je ošišana na kratko kao znak odricanja i mlada Alkoforadova devojka zvanično je pristupila zajednici. Kaluđerice su vaspitavale mlade devojke da budu sigurne u sebe i u svoje mesto u životu i da budu spremne da upoznaju svet. Marijanina sudbina sigurno je ličila na sudbine svih žena oko nje, neispitane ali obojene pragmatizmom. Dugačka crna koprena koja je zamenila njen beli veo možda je više simbolički predstavljala preuzimanje nove profesije nego odazivanje na poziv.

Godinu dana nakon što se Marijana zavetovala, samostan je započeo renoviranje kanoničke kuće. Umetnici, slikari i najamni radnici mora da su napravili veliko uzbuđenje, osveživši zidove svežom bojom i napravivši kanoničku kuću jednom od najlepših i najelegantnijih u Portugaliji, ali surova stvarnost sa ratovanjem brzo ih je otrgla od uznesenosti. 1659. harala je glad i samostan se našao u teškoj oskudici. Te godine, sa sto osamdeset pet neizmirenih ugovora, kaluđerice su

dugovale novac farmerima, radnicima i dobavljačima. Mlađa sestra, Katarina, pridružila se Marijani u to vreme. Verovatno bolešljivo dete, Katarina je umrla pre nego što je Marijana napunila dvadeset godina: nema pomena o njoj nakon 1660.